

**PRAVNI FAKULTET UNIVERZITETA CRNE GORE
PODGORICA**

Prijedlog programa razvoja Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore za period 2019-2022

Kandidat za dekana
Prof. dr Aneta Spaić

Podgorica, 12. decembar 2018.

Ustanovljen 27. 10. 1972, Pravni fakultet Univerziteta Crne Gore je jedna od najznačajnijih visokoškolskih institucija u CG. U periodu dužem od četiri decenije Pravni fakultet je funkcionisao u različitim ideološkim ambijentima. Osnovan u vrijeme SFRJ, u vrijeme dominacije socijalističke ideologije i jednopartijskog režima; nastavio je da funkcioniše u svim kasnijim državnim aranžmanima, prateći evoluciju društvenih prilika i potreba.

Konačno, sticanjem nezavisnosti 2006. godine Pravni fakultet UCG uobličava svoju akademsku fizionomiju, a period 2019-2022 treba da predstavlja jedan od ključnih momenata za dalji razvoj ove institucije, posebno imajući u vidu različite izazove koje sa sobom nameće aktuelni društveni trenutak.

Specifičnost Crne Gore, izražena starošću države i mladošću institucija, jedan je od izazova pred kojim stoji generacija čiju pravnu misao treba da oblikuje Pravni fakultet u Podgorici. U svjetlu evropskog gledišta savremene Crne Gore, misao koja se formira na Pravnom fakultetu, trebalo bi da bude od presudne važnosti za razumijevanje vladavine prava kao izabranog vrednosnog sistema države. Ova kandidatura je generisana potrebom odgovornijeg i aktivnijeg pristupa Pravnog fakulteta u procesu obrazovanja crnogorske društvene i stručne elite, kao i plasiranju onoga što čini intelektualnost jednog društva u širem smislu. U fokusu moga djelovanja bilo bi pozicioniranje Pravnog fakulteta kao važnog inkubatora pravnih ideja i kao aktivnog učesnika u kreiranju intelektualne kritičke misli u Crnoj Gori, čiji će glas presudno uticati na razvoj gradjanskog društva.

Za takvu orijentaciju potreban je kritički i reflektivni pristup koji podrazumijeva promjenu u dosadašnjem radu i veće ulaganje u sopstvenu stručnost, što je u korelaciji sa jednim od krajnjih ciljeva-školovalje najboljih. Jedino taj i takav način rada može odgovoriti potrebi države i društva da studenti budu spremni za kompeticiju u nacionalnom obrazovnom prostoru i tržištu tako i na skoro učešće na evropskoj sceni.

U ovom trenutku Pravni fakultet nema nastavni kapacitet koji bi odgovorio ovakvim zahtjevima i ciljevima. Potrebno ga je podmladiti - osnažiti – usmjeriti na potrebu društva da generiše kadar koji će odgovoriti njegovim potrebama. Postojeći je opterećen realizacijom nastavnog procesa kako studijskog odjeljenja u Bijelom Polju, studija Bezbijednost i kriminalistika, tako i potrebama drugih organizacionih jedinica, te ne ostvaruje rezultate potrebne za adekvatan međunarodni plasman našeg istraživačkog i edukativnog proizvoda. Studijski program Bijelo Polje u sadašnjem konceptu realizacije nastave je potrebno preispitati, jer kao takav ne udovoljava niti studentskoj, niti nastavničkoj potrebi i standardu. On iziskuje dobro osmišljenju - sistemsku, finansijsku i logističku rekonstrukciju.

Ovaj mandatni period ne može biti niti zamišljen niti realizovan bez zajedničkog promatranja i sagledavanja svih univerzitetskih tema i izazova. Smatrala bih neumjerinim, pa i nepromišljenim sada i ovdje nuditi

konačna rješenja, ali ću se usuditi detektovati ih, uputiti na moguće pravce djelovanja te predložiti i njihovu realizaciju.

U cilju daljeg razvoja Pravnog fakulteta, kao institucije koja treba da bude jedan od stubova razvoja čitavog crnogorskog društva, i uspješnog odgovora na izazove koje novo vrijeme nužno nosi sa sobom predlažem, za period 2019-2022, sljedeći

PLAN RAZVOJA

TEMELJNI PRINCIPI

Tolerancija i uspostavljanje sveobuhvatnog naučnog dijaloga u cilju doseganja naučne istine

Tolerancija može postojati isključivo tamo gdje se sopstveno shvatanje ne postavlja kao apsolutno i konačno. Za nauku je više nego neophodno pridržavati se Ničeovog stava da „jedan nikada nema pravo, te da sa dvojicom počinje istina“, što znači da je jedna doza relativizma esencijalna u nauci. Drugim riječima, prilikom naučnih istraživanja mora se prihvatiti stav da pored sopstvenog postoje i druga jednako vrijedna mišljenja, odnosno da niko nema nepodjeljenu cijelu istinu. Da je jedno mišljenje o određenom problemu apsolutno, onda bi traganje za istinom bilo uzaludno. Bavljenje naukom podrazumijeva komunikaciju, kritiku i kooperaciju i izbjegavanje dogmatskog načina promatranja stvari. A greške, zablude i nezadovoljavajuća tumačenja drugih koja su kritički preispitana uvijek treba posmatrati kao jedan vid pomoći u cilju otkrivanja istinitih saznanja, a sve u cilju njegovanja deliberativnog modela koji objedinjuje pomenute vrijednosti.

Princip akademske čestitosti

Princip akademske čestitosti je etika naučno-istraživačkog rada, a ostvaruje se u svim segmentima Univerziteta Crne Gore. On podrazumijeva sve neophodne preventivne aktivnosti u cilju sprečavanja prevara u nauci - falsifikate, fabrikacije i plagijarizam, ali i druge nedozvoljene radnje, kao što su slučajevi dvostrukog publikovanja i lažnog autorstva. Samo potpunom implementacijom principa akademske čestitosti možemo govoriti o visokoobrazovnoj instituciji u pravom smislu riječi.

Princip otvorenosti fakulteta

Fakultet mora nositi i snaziti duh naučne tolerancije i akademske čestitosti, te samo tako pretendovati na saradnju sa drugim visokoobrazovnim institucijama na međunarodnom planu. Ovaj princip podrazumijeva i odgovarajući nastavni plan i program fomentiran po svjestki priznatim standardima, znaci slobodan protok nastavnog kadra i studenata, kao i transparentnost i dostupnost rezultata naučnih istraživanja.

Fakultet kao središte slobodne misli

„Kada bi čitavo čovječanstvo imalo jedno mišljenje a samo jedan čovjek drukčije mišljenje, čovječanstvo ne bi imalo više prava da učutka tog čovjeka nego što bi on imao prava da učutka čovječanstvo“. Pravni fakultet kao institucija koja treba u punom smislu da afirmiše slobodarski duh ne treba da robuje stavovima većine, već da stvara atmosferu u kojoj se jasno može iznijeti mišljenje koje nije u skladu sa mišljenjem većine. Samo u onim obrazovnim ustanovama gdje studenti i nastavni kadar mogu slobodno izražavati svoje mišljenje i iznositi stavove, možemo govoriti o istinskim ustanovama slobode. Za tako postavljen cilj potrebno je njegovati pristup koji će ne samo razumijeti i odgovoriti, već i ohrabrivati da se slobodna misao čuje i dalje i jače.

CILJEVI – MEDJUNARODNA SARADNJA, NAUČNO- ISTRAŽIVAČKA AKTIVNOST, NASTAVA, NASTAVNI KADAR I STUDENTI

Program razvoja Pravnog fakulteta koji se nalazi pred Vama je prije svega dokument utemeljen na realnosti i stvarnim potrebama Fakulteta i u tom smislu u njemu neće biti prostora za nerealna obećanja i utopističke najave blagostanja koje će osjetiti podjednako i studenti i profesori. Prilikom izrade ovog programa isključivo sam se rukovodila potrebama i mogućnostima Pravnog fakulteta u konkretnim okolnostima u oblasti visokog obrazovanja, ali i na širem društvenom planu.

Stoga, budući da se odnosi na period koji sa sobom nosi mnogobrojne izazove, ovaj program zasnovan je na: Ideji o postepenom podizanju ugleda Pravnog fakulteta, rješavanju problema koji se pojavljuju u okviru pojedinih studijskih programa, osmišljavanju strategije kada je u pitanju kadrovska politika i stvaranju uslova da se studentima obezbjedi kvalitetan nastavni proces.

Kada je riječ o pitanjima koja se odnose na nastavni proces, nastavni kadar i studente, treba učiniti sljedeće korake:

Unapređivanje naučno-istraživačke aktivnosti

Tokom svog višedecenijskog trajanja, Pravni fakultet UCG-a je u presudnoj mjeri učestvovao u izgradnji cjelokupne crnogorske judikature. Ipak, u vremenu snažne konkurencije potrebno je održati kontinuitet, te kvalitetom i brojem publikovanih radova, udžbenika, monografija, i dalje težiti očuvanju liderske pozicije. U godini kojom se zaokružuje pola vijeka trajanja fakulteta koji je bio glavna oblikovna snaga UCG, napravila reizdanja kapitalnih udžbenika napisanih perom profesora koji su stvarali imidž PF-a, kako bi se ukazao smjer njegovoga daljeg kretanja, opisanog u potrebi ispisivanja novih knjiga, publikacija, časopisa.

Fakultet, u saradnji i uz pomoć Univerziteta, treba da nastoji da unaprijedi naučno-istraživačke aktivnosti nastavnog kadra. Imajući u vidu da nauka nije samo individualno iskustvo, već i da ima svoju društveno-kolektivnu dimenziju koja se reflektuje u učestvovanju na naučnim konferencijama, objavljivanju radova u naučnim časopisima, razmjeni ideja i rezultata istraživanja itd., unapređivanje naučno-istraživačke djelatnosti javlja se kao jedan od primarnih ciljeva, budući da se na taj način obezbjeđuje bolja i uspješnija međunarodna komunikacija i dijalog sa kolegama iz istih i srodnih naučnih oblasti, a time i doprinosi razvoju same institucije. Osim toga, na širem planu, ulaganje u ovom pravcu obezbjeđuje i bolju poziciju samog Univerziteta na listama rangiranja.

Objektivnim parametrima konstatovan i dokaziv deficit u međunarodnoj produkciji nastavnika PF, odnosno objavljivanju u SSCI međunarodno priznatim časopisima. Shodno uporednim iskustvima, formiranje timova na interdisciplinarnim projektima istraživanja predstavlja uspješni model obezbjeđivanja nastavničke produkcije u časopisima rejtigovanim na SSCI listama. Međunarodna produkcija pored časopisa podrazumijeva i monografije renomiranih izdavača te je važno uložiti i u segment izdavaštva, te pokušati sa produkcijom časopisa regionalnih razmjera.

Unapređivanje statusa naučnog časopisa Zbornik Pravnog fakulteta u Podgorici

Kada je riječ o naučnim časopisima, u proteklom periodu Fakultet nije učinjeno ništa značajno u cilju obezbjeđivanja boljeg statusa časopisa *Zbornik Pravnog fakulteta u Podgorici*. Ukoliko pogledamo izdanja Pravnih fakulteta u okruženju vidjećemo da naš časopis nažalost ne može biti uspješno poredjen. Tako npr. časopis koji izdaje Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, *Anali Pravnog fakulteta u Beogradu*, ima status časopisa nacionalnog značaja, a časopisi koje izdaje Pravni fakultet u Zagrebu indeksirani su čak u Web of science/SSCI (*Revija za socijalnu politiku* i *Ljetopis socijalnog rada*) i SCOPUS (*Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu* i *Croatian yearbook of european law & policy*).

U periodu 2019-2022.g treba preduzeti niz aktivnosti u cilju afirmacije časopisa *Zbornik Pravnog fakulteta u Podgorici*. Prvi korak u tom smislu bi bila priprema časopisa za referisanje u SCOPUS-u. Ovaj proces podrazumijeva kompleksni dvofazni proces unapređenja statusa časopisa u skladu sa postojećim materijalnim i ljudskim resursima: Faza pre-evaluacije – pripreme koji se završava dostavljanjem izvještaja, i faza evaluacija koja u konačnom opredjeljuje da li će časopis biti prihvaćen ili ne.

Rad na projektima i pospešivanje međunarodne saradnje

Shodno univerzitetskim usmjeravanjima i politici, ovaj mandatni period bi morao otpočeti jačanjem aktivnosti na međunarodnom planu uz obavezno uključivanje projekt-istraživača, koji bi doprinijeli sveukupnog istraživačkom procesu PF, kroz projekte.

Pravni fakultet nije prepoznat kao korisnik poznatih projekata konstrukcija Horizont 2020, IPA, SCOPES, COST, EUREKA. *Grant holder* smo Capacity Building Projekta za Erasmus+ - programa, sa izvedbom aktivnosti ne samo na nacionalnom, već i na regionalnom nivou. Ipak, postoji potreba za daljim međunarodnim povezivanjem i procesom modernizacije, kroz otvaranje novih studentskih i nastavnih prilika usavršavanja. *Joint projekti* – capacity building-a, kojima bi se umrežila univerzitetska, advokatska kao i sudska strana “pravosudog” tržišta bi istinski bolje odgovorila potrebi za praktičnim segmentom studija. Aktuelni klinički program PF koji umnogome predstavljaju improvizaciju klinika, mogli biti unapređeni upravo kroz Joint projekat ERASMUS plus, u predstojećem mandatnom periodu. Razvijanje kliničkih programa kako bi se obezbijedilo funkcionisanje klinika za živim klijentima, sa ili bez njihovih zastupanja pred sudom podrazumijeva dodatne, ne samo finansijske već i druge legislativne i razvojne kapacite. Ovo podrazumijeva promjenu pravnog okvira- urgentnu izmjenu dva ključna zakonska teksta: *Zakona o pružanju pravne pomoći* i *Zakona o sudovima*, kojima bi se pravne klinike odredile kao pružaoci pravne pomoći.

Projekat *Jean Monnet* - bilo kroz Jen Monnet Modula ili Jean Monnet Chair bi značio dodatni kvalitet u ponudi Pravnog fakulteta kroz izučavanje (konkretnog aspekta) prava EU.

Organizovanje naučnih skupova

Organizovanje naučnih skupova je znak vitalnosti fakulteta i način razmjene ideja, kao i rezultata naučnih istraživanja koji doprinose afirmaciji fakulteta i njegovog nastavnog kadra. Plan je da se u navedenom mandatnom periodu organizuje niz naučnih skupova različite vrste (kognresi, konferencije, seminari, panel diskusije) koji će učiniti aktuelnim određene probleme iz različitih pravnih oblasti.

Kako kvalitet izlaganja i diskusije na naučnim skupovima direktno zavisi od naučnog ugleda učesnika tih skupova, posebno se mora voditi računa o aktuelnosti i raznovrsnosti tema, kao i o naučnim rezultatima

samih učesnika. Naime, treba prekinuti praksu organizovanja naučnih skupova koji su posvećeni problemima isključivo jedne pravne grane, i fokusirati se na multidisciplinarni pristup koji će aktuelizovati teme iz više pravnih grana, ali isto tako i određene ekonomske, sociološke i politikološke teme. Na taj način Fakultet će ostvariti ciljanu mobilizacijsku ulogu i na taj način usmjeravati i voditi računa o potrebama akademske zajednice. Takođe, treba voditi računa i o naučnoj reputaciji učesnika naučnih skupova i raditi na tome da skupovima prisustvuju zvučna imena sa respektabilnih fakulteta i naučnih instituta iz inostranstva.

Analiza prvih rezultata primjene novog nastavnog plana po modelu 3+2

Studijska 2017/18 godine je značila primjenu i novog nastavnog plana po modelu 3+2. Mandatni period 2019-2022 će značiti i prvu ozbiljnu analizu rezultata primjene navedenog modela studija. Budući da je nastavni plan i program studija na Pravnom fakultetu pretrpio značajne preobražaje – od sistema 4+2, preko sistema 3+1+1 do sistema 3+2, treba kritički analizirati prednosti i nedostatke svih modela i vidjeti da li je novi model doprinio kvalitetu nastave i unapređenju pravničkog obrazovanja. Prilikom analize naročito treba uzeti u obzir i mišljenje studenata, budući da su njihova iskustva svakako najznačajniji putokaz u kom pravcu treba ići kada je riječ o modelu studija. Po završetku analize, jasno formulisane zaključke treba dostaviti Rektorskom kolegijumu na dalju analizu i odlučivanje.

Kadrovska politika

Kadrovska politika PF je snažno uslovljena racionalizacijom i centralizacijom UCG koja se već u značajnoj mjeri reflektuje kroz sadašnje stanje nastavnog/saradničkog osoblja. Kako su na Pravnom fakultetu u radnom odnosu svega četiri saradnika (od toga troje sa titulom doktora nauka, za koje treba što prije pokrenuti postupke za izbor u akademsko zvanje), nameće se potreba izrade strategije prijema saradnika. U tome, treba posebno imati na umu opterećenje prema novom nastavnom planu, kao i normu časova koja se zahtijeva za saradnike (šest časova po semestru), te u tom smislu jasno formulisati politiku prijema saradnika.

Srž moga djelovanja na poziciji dekana Pravnoga fakulteta će značiti podršku profesorskom kadru te biti zamajac stabilizaciji poretka koji bi podrazumijevao njihovo dubinsko razumijevanje i suštinsko stvaranje osjećanja slobode u Ustavom učvršćenoj sigurnosti svih građana Crne Gore. Ovaj mandatni period ima još jedan izazov - poseban problem - odliva kadrova zbog ispunjenja uslova za starosnu penziju. Veliki broj profesora Pravnog fakulteta će ispuniti uslove za starosnu penziju, pa će se fakultet nužno suočiti i sa problemima malog broja nastavnika. To će proizvesti potrebu definisanja buduće kadrovske politike koja mora odgovoriti i realnim potrebama fakulteta i kvalitetu u pogledu naučno-istraživačkog rada koji zahtijevaju Mjerila za izbor u akademska zvanja na Univerzitetu Crne Gore.

Ukoliko želimo da Pravni fakultet bude visokoobrazovna institucija u pravom smislu te riječi neophodno je preispitati organizaciju studijskog programa Pravne nauke u odjeljenju u Bijelom Polju. I to iz nekoliko razloga. Prvo, ideja o formiranju odjeljenja Pravnog fakulteta u Bijelom Polju proistekla je iz težnje da se doprinese razvoju sjeverne regije i omogući studentima tog dijela naše države, da iz socio-ekonomskih razloga, studiraju u svom gradu, što je predstavljalo dio šire društvene strategije ravnomjernog razvoja. Međutim, analiza upisanih studenata pokazuje da ni polovina upisanih nije iz Bijelog Polja, te da daleko veći broj studenata iz Bijelog Polja i sjevernog dijela Crne Gore studira u Podgorici nego u Bijelom Polju. Osim toga, dešava se da zbog malog interesovanja za upis u Bijelom Polju (50 studenata je upisano tek u trećem upisnom roku), ovaj studijski program služi kao rezerva studentima koji zbog loše prosječne ocjene u srednjoj školi nijesu upisani u Podgorici. Na taj način studiranje u Bijelom Polju, iz navedenih socio-ekonomskih razloga, ne ispunjava svoju prethodno saoptenu misiju, naprotiv. Drugo, studijski program u Bijelom Polju je tržišno i ekonomski neisplativ. Naime, čak i kada bi studenti plaćali školarinu u tom odjeljenju, ona ne bi bila dovoljna da podmiri troškove organizovanja nastave u periodu 2019-2022. Ovo zato što će u tom vremenskom periodu značajan broj profesora ostvariti uslove za starosnu penziju, pa ćemo biti prinuđeni da za izvođenje nastave angažujemo nastavnike putem eksternog oglasa. To pak podrazumijeva da UCG mora izdvojiti značajna novčana sredstva na ime honorara za te profesore, a ne postoje adekvatni izvori prihoda koji bi pokrili ove izdatke Univerziteta. Na kraju, svi naši nastavnici su već dovoljno opterećeni sa nastavom u Podgorici, tako da nastava u Bjelom Polju, koja po svojoj prirodi ne može biti ni približno kvalitetna onoj u Podgorici, samo još više opterećuje nastavni kadar koji u ovom slučaju zapravo volontira.

Dakle, sadasnje fingiranje uslova nastava visokoobrazovne institucije u Bijelom Polju više nema svrhu, smisao i kviri ugled fakultetu. Zbog toga moralo bi biti preispitano kroz paradigme koje dozvoljavaju i pravni i tehnički preduslovi, kao što je slučaj sa *distance learning programima*, kojima bi se problemi putovaja, značajno reduciranog trajanja i kvaliteta predavanja sveli na minimalnu mjeru. O svemu ovome treba detaljno upoznati Upravu Univerziteta kroz posebno sačinjenu analizu studija u odjeljenju u Bijelom Polju, te kroz samostalne ili EACEA podržane programe, organizovati ovaj studij.

Studenti

Da bi se na PF stvorila nova pravna misao i poredak ideja, neophodno je da dobro ispitamo i upoznamo, našim studentima ponudimo nasljedje koje su nam ostavili naši prethodnici, naročito sada, kad dolazi do smjene generacija, koju moramo sprovesti sa najvećom mogućom odgovornošću. Studentske teme i izazove nastale tokom nastavnog procesa, rješavaće uprava univerziteta uvažavajući studentske pozicije, a sve u pravcu zajedničkog iznalaženja najpodesnijeg rješenja. U tom smislu, uprava Fakulteta biće dostupna

studentima i spremna da sasluša sve studentske primjedbe i sugestije, i u odnosu na cjelishodnost istih pokaže responsivnost. O nekim pitanjima koja su po pravilu do sada uvijek bila sastavni dio plana razvoja fakulteta od strane kandidata za dekana, kao što su školarine i dodatni ispitni rokovi, ovdje nema potrebe govoriti jer su ona u nadležnosti Univerziteta.

Primarni cilj studenata jeste sticanje kvalitetnog pravnčkog obrazovanja i znanja koje će biti adekvatno da odgovori na potrebe tržišta rada. U tom smislu akcenat treba da bude na unapređivanju kvaliteta nastave i studijskog programa. Shodno tome, studenti treba da imaju važnu ulogu u ocjeni kvalieta nastave, nastavnog kadra i studijskog programa.

Model studija „odličnog studenta“ je paradigma po kojoj je nastavni proces u cjelini potrebno organizovati. Pretpostavljanje očekivanja, motivacije i rezultata kojima teži odličan student, je platforma izvođenja nastave, strukture i sadržine studijskog programa u cilju prepoznavanja Pravnog fakulteta kao visokoobrazovne ustanove koja tržištu rada nudi diplomirane pravnike sa zavidnim pravnčkim znanjem i opštim obrazovanjem.

Pored obezbjeđivanja kvalitetnog nastavnog procesa na matičnoj jedinici jednako je važno studentima garantovati obuke i prakse kako u nacionalnim, tako i u međunarodnim okvirima. „BEST OF SOUTH EAST“ je jedan od programa čiji resursi stoje na raspolaganju i našim studentima. *International student mobility* je program EU koji je potrebno inkorporirati kao mogućnost odnosno kanal razvijanja studentskih praksa i razmjena kroz boravke u adekvatnim institucijama partnerskih pravnih sistema. Ovo je legitiman i koristan oblik usavršavanja prepoznat na stranim univerzitetima, a koji još uvijek nema svoje mjesto u silabusu Pravnog fakulteta, što studenta lišava vrlo važnog specifičnog, praktičnog segmenta obrazovanja.

Studentske organizacije poput ELSA-e su u nedovoljnom broju i intezitetu inicijativa prisutne na na ovoj organizacionoj jedinici, te je važno obezbijediti logističku i drugu podršku Fakulteta kako bi se ovaj vid studentiskih komunikacija dodatno stimulisao.

Naravno, dosta prostora treba da bude ostavljeno i za međunarodna studentska takmičenja, debatne klubove, studentske sportske aktivnosti i dr. Posebno treba voditi računa o međunarodnim takmičenjima studenata i simulacijama suđenja, budući da je ovakav vid međunarodnog profilisanja studenata u velikoj mjeri doprinio obezbjeđivanju atraktivnih radnih angažmana. Zato je potrebno inkorporirati ga u studentsku aktivnost. Međunarodna studentska takmičenja poput *Phillip Jessup Moot Court Competition*, *Frankfurt Investment Arbitration Moot Court* i simulacije suđenja u drugim pravnim disciplinama moraju biti ustanovljena i garantovana kao vannastavna aktivnost dostupna ambicioznim i najboljim studentima Fakulteta.

UMJESTO ZAKLJUČKA

U susret pedesetogodišnjici postojanja Pravnog fakulteta, u godini kada slavimo 130 godina od proglašenja najznačajnijeg pravnog dokumenta u istoriji Crne Gore - Bogišićevog zakonika, u svjetlu potrebe države da izradi jedinstveni građanski zakonik i zatvori pregovaračka poglavlja 23 i 24, sva pažnja budućeg rukovodstva Pravnoga fakulteta mora biti usmjerena na stvaranje ozbiljne akademske atmosfere kao imperativa našeg intelektualnoga djelovanja.

Modernizacija Pravnog fakulteta u procesu globalizacije i evropskog puta Univerziteta i države Crne Gore podrazumijeva promjenu – obnovu, suštinski iskorak u kvalitetu, kadrovska osvježenja, više akademske standarde, bolju međunarodnu saradnju, moderno upravljanje i stimulaciju konstruktivnog kritičkog odnosa kao esencije akademskog bića. Pravni fakultet - generator multidisciplinarnosti, znanja i vještine. Pravni fakultet - konkurentna, elitna institucija receptibilna za potrebe tržišta i savremenih znanja.

Trenutak je da Pravni fakultet povрати svoju poziciju na Univerzitetu, u nacionalnom pa i regionalnom prostoru. Snaženje i moderno upravljanje Pravnim fakultetom su dva komplementarna procesa revitalizacije PFu visokoobrazovnom sistemu i obezbjeđivanja njemu inherente pozicije – tvorca elite jednog društva koje kritički promatra, sudjeluje i stvara u svim segmentima gdje smo bili u periodima najboljih dana ove institucije. Sloboda akademske misli i njena stručna manifestacija su temelj razvojnog perioda pred nama.

Prof. dr Aneta Spaić